

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม สำหรับบทที่ 2

เมื่อศึกษาบทที่ 2 จบแล้ว นักศึกษาควรจะสามารถ:-

1. อธิบายได้ว่า “ระบบ” คืออะไร โดยยกตัวอย่างประกอบ
2. เขียนแผนภูมิประกอบแสดงระบบการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง
3. อธิบายได้ว่า วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษาอย่างไรบ้าง
4. ให้เหตุผลได้ว่า การทดสอบก่อนสอน และหลังสอน มีความจำเป็นอย่างไรบ้าง ในระบบการเรียนการสอน
5. อธิบายได้ว่ามีความจำเป็นอะไร จึงต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอน

บทที่ 2

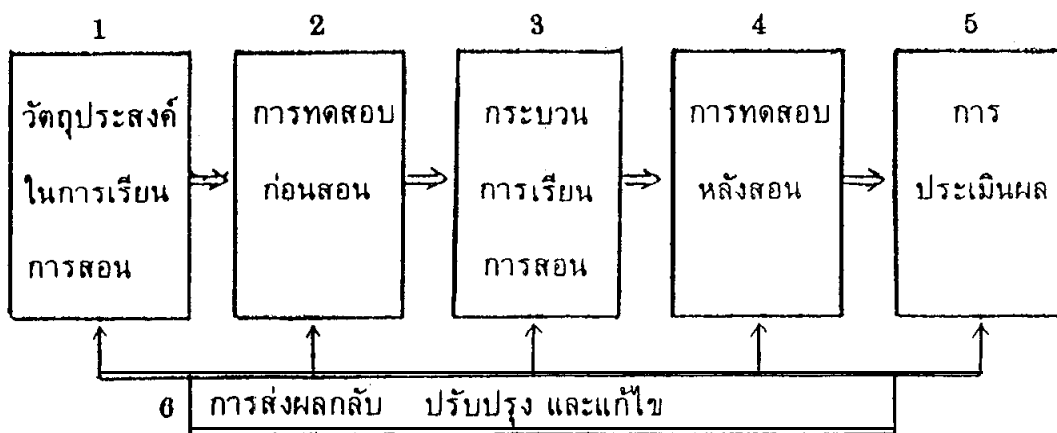
ระบบการเรียนการสอน

ระบบคืออะไร?

ระบบคือกลุ่มของสิ่งต่างๆ หรือกลุ่มของส่วนประกอบ ที่ทำงานประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัตถุประสงค์บางประการ เช่น ระบบย่อยอาหาร ระบบสุริยะจักรวาล ระบบเครื่องยนต์ และระบบหลักสูตร เป็นต้น

การเรียนการสอนก็เป็นระบบ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการของระบบที่เริ่มต้นด้วยวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ตามด้วยการทดสอบก่อนสอน กระบวนการเรียนการสอน การทดสอบหลังสอน การประเมินผลและปรับปรุงการเรียนการสอน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.1

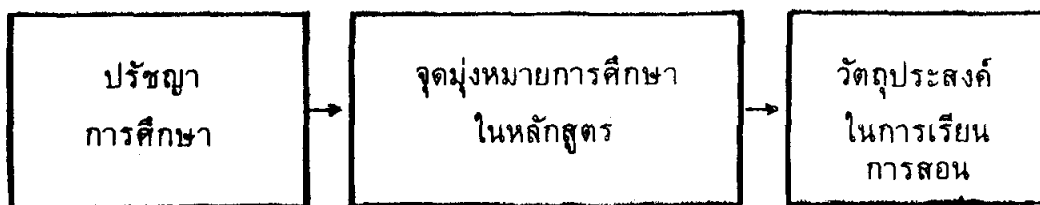


รูปที่ 2.1 ระบบการเรียนการสอน

ในระบบการเรียนการสอนที่แสดงไว้ในรูปที่ 1 จะเห็นได้ว่าเป็นระบบที่มีองค์ประกอบทั้งหมดหกองค์ประกอบด้วยกัน และทั้งหกองค์ประกอบนี้ ทำงานประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ จากองค์ประกอบที่ 1 ไปสู่องค์ประกอบที่ 2, 3, 4, 5, 6 และหมุนเวียนมาเริ่มต้นที่องค์ประกอบที่ 1 ใหม่ เป็นระบบที่ทำงานสัมพันธ์สืบเนื่องกันไปเรื่อย ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน

ระบบการเรียนการสอนที่ถูกต้อง ควรเริ่มต้นด้วยวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีการที่ตรงกันข้ามกับการเรียนการสอนโดยทั่วไป ที่มักจะเริ่มต้นจากเนื้อหาที่จะสอน ในระบบการเรียนการสอน เราถือว่าเนื้อหาวิชาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการตั้งวัตถุประสงค์ และเป็นสาระที่จะใช้สร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น หากจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนไม่ จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคือการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะนิยามของการเรียนรู้ ก็คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความจริงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนนั้นเราตั้งขึ้นโดยอาศัยแนวจากจุดมุ่งหมายการศึกษา และจุดมุ่งหมายการศึกษาในหลักสูตร ก็ตั้งขึ้นโดยอาศัยแนวจากปรัชญาการศึกษาอีกทอดหนึ่ง



รูปที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษา กับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน

ในเมื่อจุดหมายปลายทางของวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนจึงควรตั้งในรูปของ “วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม”

การทดสอบก่อนสอน

การทดสอบก่อนสอนนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและวินิจฉัยพื้นฐานของผู้เรียนในด้านความรู้พื้นฐาน ความถนัด ความสนใจ ประสบการณ์และความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อครูจะได้สอนให้ตรงตามความสามารถ เช่นเดียวกับการที่หมอตระเวนไข้ก่อนที่จะลงมือเย็บยารักษาให้ ทั้งนี้เพื่อหมอจะได้ให้ยาที่ตรงกับโรคที่คนไข้กำลังเป็นอยู่

นอกจากนั้น การทดสอบก่อนสอนยังช่วยให้ครูได้ทราบว่าควรจะปูพื้นความรู้อะไรให้กับผู้เรียนก่อนบ้าง เพื่อผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็วขึ้น

อีกประการหนึ่งการทดสอบก่อนสอนยังช่วยบันทึกจุดเริ่มต้นของผู้เรียน เพื่อครูจะได้ใช้ในการเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังสอน เพื่อดูว่าหลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนมาแล้ว ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้าง ในปริมาณและคุณภาพเท่าใด

กระบวนการเรียนการสอน

หลังจากการทดสอบก่อนสอนเพื่อวินิจฉัยตัวผู้เรียนแล้ว ครูก็นำผลการทดสอบนี้ไปปรับปรุงการเตรียมการสอนเพื่อให้เหมาะกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ และประสบการณ์ของผู้เรียน จากนั้นครูก็จะเริ่มดำเนินการสอนโดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรม ตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ การสอนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมได้ ก็โดยการเน้นการเรียนด้วยการลงมือกระทำ กิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการแสดงออกเป็นพฤติกรรมโดยตรง แทนการสอนแบบเดิมที่มุ่งบรรยายให้นักเรียนฟัง ซึ่งผลก็คือครูเป็นผู้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนนักเรียนแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลย

การทดสอบหลังสอน

การทดสอบหลังสอนนั้นมีอยู่สองชนิด กล่าวคือ การทดสอบย่อยเป็นรายชั่วโมงที่สอนจบหน่วยการสอน กับ การทดสอบรวมตอนปลายภาคเรียน ในระบบการเรียนการสอน ควรจะมีการทดสอบหลังสอนทั้งสองชนิดนี้ควบคู่กันไป ความมุ่งหมายสำคัญของการทดสอบหลังสอน ก็เพื่อจะได้วัดผลการเรียนรู้ว่ามีปริมาณและคุณภาพเท่าใด เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินผล

การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนการสอน ก็คือการนำเอาผลของการสอบหลังสอนมาประเมินเปรียบเทียบกับ การทดสอบก่อนสอน เพื่อดูว่านักเรียนคนใดมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในปริมาณและคุณภาพเท่าใดและอย่างไร ตลอดจนการนำผลการทดสอบนี้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์พฤติกรรมที่คาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้งนี้ เพื่อจะดูว่าผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ และเมื่อประเมินแล้ว ก็อาจจะตีค่าออกมาเป็นการสอบได้ สอบตก หรือตีราคาออกมาเป็นเกรด

การส่งผลกลับ ปรับปรุง และแก้ไข

เมื่อประเมินผลเสร็จแล้ว ผลประเมินนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขระบบการเรียนการสอนทั้งระบบ ถ้าเราเอาผลประเมินนี้ส่งผลกลับไปประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าตั้งไว้รัดกุมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้เพียงใด ประเมินการทดสอบก่อนสอนว่าทดสอบได้รอบคอบถูกต้องเพียงใด ประเมินกระบวนการเรียนการสอนว่ามีข้อบกพร่องตรงใดบ้าง ประเมินการทดสอบหลังสอนว่ามีความเชื่อมั่นและเที่ยงตรงเพียงใด เมื่อพบข้อบกพร่องที่จุดใด ก็ควรจะปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนมีคุณภาพสูงขึ้น อันจะมีผลให้การเรียนการสอนในครั้งต่อไปได้ผลดียิ่งขึ้น

คำถามท้ายบทที่ 2

1. “ระบบ” คืออะไร? จงอธิบายโดยยกตัวอย่างประกอบ
2. จงอธิบายระบบการเรียนการสอน โดยเขียนแผนภูมิประกอบด้วย
3. วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษาอย่างไรบ้าง?
4. การทดสอบก่อนสอน และหลังสอน มีความจำเป็นอย่างไรบ้าง ในระบบการเรียนการสอน?
5. มีความจำเป็นอะไร จึงต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอน?